

**Extracten van resolutien, advysen, brieven en reglementen uyt
het register van haer Ed. Hoogh Mog. en haer Ed. Gr. Mog.:
rakende de assumptie in de Unie en het bestel der regeeringe
van de respective provintien, die onder het geweldt der
Franssen zijn geb**

<https://hdl.handle.net/1874/234930>

A

EXTRACTEN
VAN
RESOLUTIEEN,
ADVYSEN, BRIEVEN,
en REGLEMENTEN,

250
Kn. 11201
13
=

Uyt het Register

Van haer Ed: Hoogh Mog:
en haer Ed: Gr: Mog:

Rakende de assumptie in de UNIE, en het bestel der RE-
GEERINGE van de Respective Provincien, die on-
der het geweldt der *Fransschen* zijngebracht ge-
weest, ende besonderlijck van de

PROVINTIE van UTRECHT.

TOTAMSTERDAM

By JAN HENDRICKSZ. Boeckverkooper. 1674.

EXTRACTEN

RESOLUTIE

ADVISEN EN BESLUITEN

en REGLEMENTEN

Van de Rijksoverheid

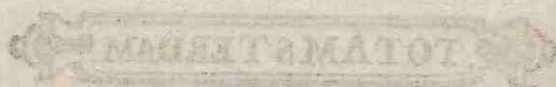
aan het E. d. H. Hoogheids

en de Rijksoverheid

van de Rijksoverheid

aan het E. d. H. Hoogheids

en de Rijksoverheid

Van Hendrickse

Extract uyt de Resolutien,

Van de

Staten Generael.

Van dato den . . .

At de Staten Generael by sekere hare Resolutie, van den 1. September 1592. seer loffelijck hebben verklaert, dat den welstandt van den Lande in 't generael, ende elcke Provincie in 't particulier, daer aen ten hooghsten gelegen is, dat een yeder in sijn Gerechtigheydt, Recht, en Privilegies wierde gemainteneert, soo de Wapenen by den Landen daer voor aengenomen, en noch tegenwoordigh gevoert worden, ende dat het selve geschiedende, achtervolgens de generale Unie, by de Provincien beswooren, sonder op eenige tijden den eenen op den anderen in 't minsten yets te empieteeren, Godt den Almogende de gemeyne saecken zegenen, en eene goede uytkomst daer van verleen sal, ende daer tegens doende, daer meerder ongeluck ende straffe hier namaels soude geraken te volgen.

Extract uyt de Resolutien van de Heeren Staten van
Hollandt en West-Vrieslandt, in haer Ed: Groot Mog:
Vergaderinge genomen.

Donderdaghs den 4. Augusti 1672.

BY Resumptie gedelibereert zijnde op de Sessie van de Heeren Gedeputeerden uyt de Provincie van Gelderlandt, Utrecht, en Overysseel ter Generaliteyt, ten opfichte, dat de hoogh-gemelte drie Provincien, tegenwoordigh onder het geweldt van de Vyanden worden gehouden, is na voorgaende deliberatie, en daer op al-voorens ingenomen wesende de consideratien en het hoogh-wijs Advys van den Heere *Prince van Orangien*, goet gevonden,

(4)
ende verstaen, dat van wegen haer Ed: Gr: Mo: de sake ter Generaliteyt daer heenen soude werden gedirigeert; ten eynde de gemelte hare Gedeputeerden van de Provintien van Gelderlandt, Utrecht en Overyssel, by provisie, en op de civielste, en op de bescheydenste manier van de Sessie aldaer: mitsgaders oock in de Generaliteyts Collegien mogen werden geëxcuseert, ende dat de sack onder de handt is doenlijck, derwaerts mogen worden beleydt; dat de gemelte Heeren haer vrywillich dienthalve eenige Resolutie van de Bontgenoten afte wachten, uyt de Vergaderinge van haer Ho: Mo: mitsgaders oock uyt de Collegien van de Generaliteyt mogen absenteeren en haer onthouden.

Dinghsdag den 9. Augusti 1672.

Op't geene alhier ter Vergaderinge is gerapporteert, dat namentlijk de Heeren Gedeputeerden van de Provintie van Gelderlandt versocht hadden, om met de Gecommitteerden van haer Ed: Gr: Mo: in Conferentie te komen, omme den inhouden van haer Ed: Gr: Mo: Resolutie van den vierden deses lopende Maents genomen, op de admiffie van de gemelte Heeren Gedeputeerden, is naer voorgaende deliberatie goet gevonden, ende verstaen, dat de voorsz. versochte Conferentie van wegen haer Ed: Gr: Mo: beleefdelijk geëxcuseert, ende voorts by de voorsz. Resolutie van den voorsz. 4. Augusti deses, gepersisteert sal worden.

**Extract uyt het Register der Resolutien van de Ho:
Mo: Heeren Staten Generael der Vereenigde Nederlanden**

Luna den 29. Jan. 1674.

DEn Heere Raed-Pensionaris *Fagel*, en andere haer Ho: Mog: Gedeputeerden, hebbende, ingevolge en tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael van den 26. deses, in conferentie geweest, mer den Heere *Prince van Orangie*, hebben ter Vergaderinge gerapporteert, dat Sijn Hoogheydt aendachtelijck overwoogen hebbende, 't gunt in den Jaere 1672. met de Vyanden van desen Staet was ghepasseert, geoordeelt hadde, darmen considereren moeste, dat het Godt de Heere Almachtigh gelieft hadde in den selven Jare 1672. deselve Landen seer swaer te besoecken, toelatende, dat de *Koningen van Vranckrijk* en *Groot-Brittannien*, sonder eenige rechtveerdige redenen, den Staet met een seer hevigen Oorlogh te Water en te Lande aengegrepen, en voorts soodanige generale consternatie over het geheele Lant te senden, dat den hoogh-gedachten *Koningh van Vranckrijk*, en sijn Majesteyts Geallieerden, daer door in seer weynigh tijd Meester geworden waren, van seer con-

confiderabele Frontieren van desen Staet, en van drie geheele Provincien. Dat Godt de Heere Almachtigh daer na de Wapenen van den Staet, en van des selfs hoogh *Geallieerden*, wederom soodanigh gezegent hadde, dat de Provincie van Utrecht in 't geheel, oock een goet gedeelte van de Provincie van Gelderland en Overijssel gekomen waren onder de macht vandesen Staet, het een seer harde saek soude wesen, die hoogh-gemelte Provincien uyt de Unie te willen secludeeren, om dat Godt de Heere Almachtigh deselve Provincien het gesagh, en het gebiet van een Uytheemsch Heer hadde doen proeven, en de andere Provincien daer van genadelijck verschoont. Daer de Unie wel expresselijck mede bracht, dat de Geunieerde Provincien voor des anderen conservatie, godt en bloedt operten moesten. Dat het oock seer hardt soude wesen, de Plaetsen, die voor desen onder de hoogh-gemelte Provincien hadden behoort, haer te willen benemen, offschiet toe te eygenen, alleen om dat die aen eenighe van de andere Provincien niet qualijck voegen, ofte dienen soudent: en datmen tegens die geene, die een ende het selve lichaem van Staet, met die over-geblevene Provincien hadden gemaect, in diervoegen procedeerde, alleen om dat het voorz. ongeluck haer hadde getroffen, en dat de andere Provincien daer van verschoont gebleven waren, seer soude justificeren de Wapenen van den Vyandt: die den Oorlogh tegen den Staet, uyt geen andere redenen hadde aengevangen, als om dat die aen haer seer wel passen soudent, en daer-en-boven de Zegen van Godt Almachtigh mischien wederhouden. Ende dat die Forten gelegen waren, eenighe ten deele in de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt en West-Vrieslandt, ende ten deele in de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht, eenige oock in 't geheel in de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht. Ende dat de hoogh-gemelte Sijn Hoogheydt daer nevens hadde geconfidereert, dat de Heeren Staten van Hollandt en West-Vrieslandt, genootsaect waren gheweest, eenige Forten tot bescherminge van deselve Provincie te doen maken. Dat mede by experientie bevonden was, dat de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt en West-Vrieslandt tegen den aanval der Vyanden, door het inunderen der Landen niet konde werden beschermt, ten zy de voorz. inundatie oock over de Landen van de hoogh-gemelte Provincie in het werck gestelt wierde, van Advis soude zijn, dat de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht: mitsgaders de Provincien van Gelderlandt en Overijssel, soo haest die oock insgelijcks onder de Macht van den Staet gekomen sullen zijn, wederom in de Unie soude behooren te werden geadmitteert: ende aen haer vergunt deselve Sessie en Rangh, die de hoogh-gemelte Provincien voor dato van de voorz. calamiteyten en disastres hadden gehad. Dat aen de hoogh-gemelte Provincien van Gelderlandt, Utrecht en Overijssel, oock wederom soude behooren te volgen de Landen en plaetsen, die voor desen onder deselve Provincien hebben behoort, uyt-ghenomen alleen, dat de Souverainiteyt, met allen gevolgen en aenkleeven van dien, niet uyt-ghesondert over het Landt, of de Plaetsen, op dewelcke by de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt en West-Vrieslandt eenige Forten

ten zijn gheleydt, soude behooren te blijven aen de meer-hoogh-ghemelte Provincien, en sulcks alles alleen voor soo veel aengiet 't gunt beslooten is in Wallen, Grachten, en Fortificatien van de voorz. Forten, sonder eenige verder extensie op, ofte over het platte Landt, om deselve Forten ghelegen. Dat oock de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt en West-Vrieslant soude hebben vryen toegangh, acces en reces tot, ende uyt de voorz. Forten over den Bodem van de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht, ende dat de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt en West-Vrieslant, soo wanneer de defentie van deselve Provincie sulcks soude mogen komen te vereyschen, vry en onbekommert, en sonder eenige oppositie, of tegensprake sal mogen inundeeren indistinctelijck, soo wel de Landen, die onder de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht, als onder de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt en West-Vrieslant gehooren, waer op gedelibereert zijnde, hebben de Heeren Gedeputeerden van de Respective Provincien het hoogh-gemelte Advis over ghenomen, om in de haren breder gecommuniceert te werden, dewelcke verfocht worden, haer daer op ten spoedighste te verklaren.

Extract uyt de Resolutien van de Heeren Staten van Hollandt.

Vrydag den 2. Febr. Anno 1674.

BY resumptie gedelibereert zijnde op het Advis van den Heere Prince van Orangie, ende de H: H: haer Ed: Gr: Mog: Gecommitteerden, hebbende ingevolge, ende tot voldoeninge van der selver Resolutie Commissoriael van den 24. November des voorledene Jaers 1673. overleydt ende overwogen, hoe de Provincie van Utrecht by de gemeene Bontgenoren soude behooren te werden geconfidereert, ende met deselve geprocedeert, midsgaders wat Interessen haer Ed: Gr: Mog: ontrent deselve Provincie van Utrecht in acht te nemen hadden, breder onder de Notulen van den 23. Januarij deses lopenden Jaers gemelt, hebben de H: H: van de Ridderschap en Edelen, mitgaders de Gedeputeerden van de respective Steden, in den name ende van welken Burgermeesteren ende Vroetschappen van deselve Steden eendrachtelijck verklaert, gelijk haer Ed: Gr: Mog: verklaren by desen, dat de hoogh-ghemelte Provincie van Utrecht: mitgaders de Provincien van Gelderlandt ende Overysse, soo haest die insgelijcks onder de Macht van den Staet gekomen sulden wesen, wederomme in de Unie sullen werden geadmitteert, ende aen haer vergunt deselve Sessie ende Rangh, die de hoogh-gemelte Provincien voor hare van de Calamiteyten en Desastres den Lande in den Jare 1672. overgekomen hadden gehad: Dat aen de hoogh-gemelte Provincien van Gelderlandt, Utrecht ende

ende O veryffel oock wederom sullen volgen de Landen ende Plaetsen, die voor desen onder deselve Provincien hebben gehoort, uytgenomen alleen dat de Souverainiteyt met allen den gevolge ende aenkleven van dien, niet uytgesondert over het Landt, ofte de Plaetse op dewelcke by de Provincie van Holland en West-Vriesslandt eenige Forten ofte Fortificatien zijn geleydt, sal blijven aen de selve Provincie, ende sulcks alles alleen voor soo veel aengaet 't gunt beslooten is in de Wallen, Grachten en Fortificatien van de voorsz. Forten, sonder eenige verderextensie, op ofte over het platte Landt, om deselve Forten gelegen, behoudelijk dat de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht niet sal vermogen, binnen de hondert roeden te reekenen van het uyerste van de Fortificatie der voorsz. Forten, eenige Huyfen, Gebouwen, Plantagien, ofte yets anders te bouwen, te planten ofte te maken, ofte yets aen ofte in de Gebouwen ofte Plantagies, die althans binnen de voorsz. hondert roeden soude mogen zijn, te vermaken ofte veranderen, het gunt de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt en West-Vriesslandt sal vermogen eygener autoriteyt te demolieeren en te vernietigen, 't gunt binnen de voorsz. hondert roeden van nieuws gebouwt, geplant, gemaect; ofte in de Gebouwen ende Plantagies, die althans binnen de voorsz. hondert roeden soude mogen staen, vermaectt ofte verandert soude mogen zijn: Dat oock de hoogh gemelte Provincie van Hollandt en West-Vriesslandt sal hebben vryen toegangh, acces ende reces, tot ende uyt de voorsz. Forten over den Bodem van de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht: Dat insgelijcks de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt ende West-Vriesslandt, soo wanneer de defensie van deselve Provincie sulcks soude mogen komen te vereytschen, vry onbekommert ende sonder eenige oppositie ofte tegenspraeck sal mogen inundeeren, indistinctelijck soo wel de Landen die onder de hoogh-gemelte Provincien van Gelderlandt ende Utrecht, als die onder de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt en West-Vriesslandt ghehooren.

Dat voorts soo veel belanght de Landen, Polderen, Dijckgraef ofte Waterschappen, die niet ofte over de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt en West-Vriesslandt uytwaterende zijn, ofte noch soude mogen uytwateren, gelijk van outs alle Quaestien, Processen en Differenten, concernerende het Dijck ofte Heemrecht, met alle den ghevolge ofte aenkleven van dien, niets uytgesondert, ende sulcks soo wel rakende de Regeeringe van dien, boeten, breucken, ommessagen, als alles anders wat het oock soude mogen zijn, sonder yets te excipieeren, sullen moeten werden geventileert voor Dijckgraef en Heemraden, ofte by gebreken ofte provocatien van deselve voor den Hove van Hollandt, soo wel wanneer het different soude mogen ontstaan tusschen Stichtse Dorpen, Polders ofte Ingefereneti, onder ofte tegens den anderen, soo wel in het verweeren als in het eytschen.

Dat wijsers den Hinderdam van de Vecht voor desen gelegen hebbende in de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht, nu geamoveert, ende in des selfs plaats

plaets geleydt zijnde de Sluys tot Muyden, altoos ten eeuwigen dagen sal moeten blijven geamoveert, en dat de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht den voorsz. Hinderdam niet wederom, 't zy op de plaetse daer die van outs gelegen heeft ofte ergens elders, waer het oock soude mogen zijn, te maecken ofte te leggen, directelijck ofte indirectelijck in eeniger manieren.

Ende dat de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt en West-Vriesslandt van alles 't gunt voorsz. is, by of van wegen de hoogh-gemelte Provincie van Gelderlandt ende Utrecht behoorlijcke Acte bekomen en verkregen hebbende, aen de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht sullen laten de Plaetsen althans onder der de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt ende West-Vriesslandt ghebracht.

Ende is wijders by de gemelte H: H: van de Ridderchap en Edelen: mitgaders de Gedeputeerde van de respectie Steden, in den name ende van wegen Burgermeesteren ende Vroeschappen van deselve Steden, goet gevonden en verstaen, gelijk haer Ed: Gr: Mog: goet vinden en verstaen by desen, dat de H: H: der selver Gecommitteerde Raden ende Gedeputeerde ter Generaliteyt, yeder voor soo veel haer aengaet, dese haer Ed: Gr: Mog: Resolutie in de beste en krachtigste forme, daer en soo het behoort ter Executie sullen stellen.

Resolutie van Hollandt, nopende de Herstellinge in de Overheerde Provincien.

Saturdag den 3. Febr. 1674.

IS ter Vergaderinge voorgedragen en gerepresenteert, dat voor desen, by haer Ed: Groot Mog: en vervolgens mede by haer Ho: Mog: goet gevonden was, dat alle de geene die in de Provincie van Utrecht in eenige Bedieninge waren geweest, buyten de Functie van deselve Bedieninge soude werden gehouden ten tijden ende wijlen toe nader soude wesen geresolveert over de saecken van deselve Provincie, ende dat nu by haer Ed: Gr: Mog: vast gestelt zijnde, dat de hoogh-gemelte Provincie, mitgaders de Provincien van Gelderlandt en Overijssel, soo haest die wederom onder de Macht van den Staet soude zijn gekomen, in de Unie sullen werden geadmitteert.

Oock dat van noden was, dat gedisponeert soude mogen werden van en over de gene die de Regeringe aldaer hebben geconstitueert, en noch soude moeten constitueeren, dat het evident en klaer was, dat verscheide Persoonen in de hoogh-gemelte Provincie beschuldicht wierden van haer soodanigh in hare Charges niet te hebben gecompoteert, als den Staet van goede en ghetrouwe Bontgenoten hadde konnen en moeten verwachten, ende dat het dienvolgende niet alleen veel opspraeck causeren, maer onverantwoordelijck zijn soude, in dien

dien men indistinctelick alle die geene, die de Regeeringe aldaer hadden helpen constitueren, daer inne simpelick wederom herstelde, ende dat'er weynigh correctie ofte verbeteringh te hoopen soude zijn, indien men het selve simpelick aenbevoelen liet aen die geene, die de Regeeringe voor desen hadden geconstitueert, en dat daer uyt sekerlick in deselve Provincie murmuratie en dissidentie van de Ingesetenen ontslaen soude, * *dewijle veele notabele Borgeren en Ingesetenen van de hoogh-gemelte Provincie over verscheyde van de voorsz. Regenten albereyts seer hadden geklaeght*; En is derhalven in bedencken gestelt, of niet van wegen haer Ed: Gr: Mog: de saecken ter Generaliteyt daer heenen soude behooren te werden gedingeert, ten eynde by haer Hoogh-Mog: aen den Heere Prince van Orange soude mogen werden gedefereert de Macht, ende Auctoriteyt, omme naer genomene informatie, van nu af, inde Hoog gemelde Provincie van Utrecht, misgaders inde Steden ende plaetsen van Gelderland ende Overysseel by de Unie gekomen, ende in de selve Provincien misgaders andere Steden ende plaetsen van dien, soo haest die mede onder de macht van de Unie gekomen sullen zijn, die gene die de Regeeringe in de hoogst gemelde Provincien ofte inde Steden van dien hebben gecomponeert, ofte eenige ampten t'zy van Politie, Justitie, ofte andere hebben geexerceert ofte bekleet, in de functie van de voorsz hare ampten te continueren, te herstellen ofte oock daer van te verlaten, ende soodanige anderen in hare plaetsen ofte andersints in de vacante ofte deficiërende plaetsen te stellen, als sijn Hoogheyd oordeelen sal daer toe de bequaemste, capabelste, ende den Landen meeste geaffectioneerste te wesen; behoudelick dat die gene, die alsoo van de voorsz Bediëningen ofte ampten soude mogen werden verlaten, daer door aen d'eene sijde niet souden werden gequetst ofte benadeelt in haren goeden Naem en Faem, ende dat oock aen d'andere sijde, die gene die bevonden soude mogen worden haer niet naer behooren te hebben gecomponeert, door de voorsz verlatinge niet en soude mogen pretenderen, geeximeert te zijn van de straffe die der selver competente Rechters, na de Rechten en t'placcast van de Landen soude mogen oordeelen tegen haer in Justitie te moeten werden gedecreteert ende geexecuteert, ende dat alle het selve soude geschieden alleen voor dese reyse, ende sulcx sonder eenige præjuditie ofte consequentie voor het toekomende, ten aensien van de privilegien, Vry ende Gerechtigheden de Hoogst gemelde Provincien in t'gemeyn, ofte de Leden en Steden van dien in het particulier competente.

Waer op gedelibereert en by de H. H. Gedeputeerdens der Stad Amsterdam Cope van het voorsz geproponeerde versocht zijnde, om me de intentie van de Heeren hare principalen daer op te mogen verstaen, is de finale Resolutie dienshalven te nemen uytgesteld tot nader deliberatie.

* Dese Resolutie is daer nae geconverteert in een Resolutie van de Staten Generael, alleenlick met die veranderinge, dat de woorden met *Curss-letters* gedrukt daer uytgelaten zijn, ende daerom heeft men het onnodigh geacht de Resolutie van haer Ed: Hoog: Mog: hier neffens te drucken.

Missive geschreven by de Gedeputeerden van haer
Hoog: Mog: aen de absente Leden vande Regeringh van
de Provintie van Utrecht, na dat de presente Heeren
gesuspendeert waren.

Uyt Utrecht den ²⁰/₃₀ Novemb. 1673.

DE Hoog: Mog: Heeren Staten Generael der Vereenigde Nederlanden, hadden voor desen tot haer uysterste droefheyden leetwesen verstaen, dat de Vyanden van desen Staet genoeghsaem sonder slaen ofte stoot hadden geoccupeert verscheide importante Vestingen deser Landen, in veel weyniger dagen als onse Voorouderen jaren hadden besteeft, om die tot securiteyt ende veyligheyd der goede Ingesetenen te acquireren ende vestigen, en dat sy haer oock onder anderen meester hadden gemaect vande Provintie ende Stadt van Utrecht, dat het voorsz verlies haer soo veel smertelijcker is geweest, niet alleen om de groote perijckelen, in de welcke de noch overige Provincien daer door zijn gestort geworden, ende de schadelicke desolatie ende devastatie van moorden, branden ende ruïneren van menschen, huysen, Landen ende gewassen, die de selve Provincien hebben moeten uytstaen, maer oock om dat de voorsz plaetsen, die haer aen den Vyand over gegeven hebben, niet een druppel Bloeds ten besten hebbengehad voor de Conservatie van het algemeyne lieve Vaderlandt, de vrye Oeffeninge van de ware Christelijcke Gereformeerde Religie ende Vrijheyds-panden, by de Voor-Ouderen soo hoogh geacht, dat de selve daer voor lijf en goed met de uysterste genegentheyd hebben opgeset, ende die daer op van God den Heere Almachtigh soo seer gezegent zijn geweest, dat de selve tegen alle apparentie van menschelijcke hoop staende gebleven zijn, ende nademael den selven God de Wapenen van den Staet, onder het Hoogh wijs beleyd van de Heere *Prince van Orange* ende die van de Geallieerden, als nu wederom soodanigh gezegent heeft, dat de voorsz Vyanden genootdruct zijn geworden de hoogh-gemelte Provintie van Utrecht te evacueren ende ontledigen, ende dat die alsoo wederom by de Unie gekomen zijnde, hoogh-gemelte haer Hoog: Mog: met rijpheyd van Rade te overdenken ende overwegen hebben, wat de selve in justitie ende rechtveerdigheyd met de meeste moderatie ende bescheydenheyt schuldigh zijn te doen, aen die gene die haer uysterste debvoir aen-gewent ofte daer in gemancqueert hebben, dat de selve mitsdien oock kennisse van het voorsz voorval hebben gegeven aen den hoogh-gemelte Heere *Prince*, met verfoeck dat Zijn Hoogheyd aen haer Hoog: Mog: daer op wilde laten toekomen, des selfs Hooghwijse Consideratie ende Advys, dat de saken gehouden mochte werden buyten alle praëjudicie

tie ofte præoccupatie, dat oock hoogh gemelte haer Hoog: Mo: goed gevonden hebben, dat wy ons souden transporteeren na de gemelte Provincie van Utrecht, om door minnelijcke inductien, ende was het van noode oock door krachtige ende efficacieuse middelen te persuaderen, de Heeren voor desen de Regeringe van die Provintie bekleet hebbende, dat de selve haer vande exercitie van de Staten Ampten, Officien of Bedieningen die sy voor date hadden bekleet, by provisie ende tot de voorsz nadere dispositie, souden willen onthouden: soo hebben wy niet kunnen manquieren ons herwaerts te begeven, om den last ons by hoogh gemelte haer Hoog: Mog. op-geleyd, te volvoeren, ende hebben oock dat geluck ende dien zegen gehadt, dat wy daer inne alhier met groote minsaemheydt hebben gereuseert, op 't versoek van de gemelte Heeren by Acte aen yder van haer ter handen gestelt, verklaert hebbende, dat het selve was onvermindert ende sonder eenigh het alderminste præjuditie van de Privilegien ende Voorrechten, die de hoogh-gemelte Provintie in 't gemeyn, ende de voorsz Stadt en de Ingesetenen van dien in het particulier; mitsgaders soodanige verdere defensie als yder vande gemelte Heeren in het bysonder souden competeren. Wy hadden oock ten selven eynde doen sommeren U: Ed: met meyninge om de voorsz onse ordres by U Ed: insgelijcx af te leggen, dan nademaal U Ed: is absent, zijn wy genootsaecht den selven daer van by Missive kennisse te geven, ende inden Naem van haer Hoog: Mog: op het ernstighste te versoeken, dat U Ed: sich vande exercitie van de Staet ofte Bedieninge te vooren by de selve bekleed, by provisie ende tot de voorsz nadere dispositie toe, onvermindert ende sonder præjuditie als vooren wilt onthouden, wy en behoeven daer toe niet vele redenen ofte argumenten te gebruycken, maer sullen van U Ed: een acquiescement verwachten, sonder dat U Ed: ons sal willen necessiteren om verdacht te moeten wesen op andere middelen, die wy tusschen die gene, die soo goede ende oude Bondgenooten zijn geweest, geerne sagen geeviteert. Wy sullen hier op ten spoedighsten ende uyterlick binnen drie dagen naer de receptie deses te gemoet sien U Ed: rescriptie om te mogen dienen tot onse informatie. Ende onder des sullen wy U Ed: in de bescherminge Godes bevelen ende blijven

U Ed: dienstwillige Dienaren

Was onderteyckent

J. Geelvinck. Gaspar Fagel. W. van Crommon.
B. Gemmenich. Scato Gockinga.

Utrecht den 17 Novemb. 1673.

Missive van haer Hoog: Mog: aen de Staten van
Vrielandt, en Stadt en Landen, noopende het herstellen
der Provincien die Overheerst zijn geweest, van dato den
- - - Martij, 1674.

Edele Mogende Heeren,

HEt is niet als uyt de uysterste beweginge van ons gemoet, dat wy U Ed:
Mog: mochten representeren den deplorabelen toestand van de Provin-
tie van Utrecht, mitsgaders van de Steden ende plaetsen van Gelder-
landt, ende Overijssel, die albereyds onder de macht van de Unie gekomen
zijn, ende die eerst door de Vyanden van den Staet in de grootste ongelegent-
heydt, armoede ende miserie gebracht zijnde, naderhandt door de langhwij-
lige Cessatie van hare Regeringhe, dese hare imminerende ruine staen te sullen
accompleren, soo niet door eene spoedighe herstellinge daerinne sorghvulde-
lick wierde voorsien, dat dan ons bewoogen, ende geneceilliteert heeft onse
gedachten te laten gaen, hoe ende op wat wijze de aengroeyende desordres in
de voorz Provincien, Steden, ende plaetsen, in welcke door het voor-ge-
melte dese t van Regeringhe, naer behooren geene straffe nochte correctie ge-
exerceert kan werden, in hare verdere voortganck sullen kunnen werden ge-
fluyt, ende die Provintie by gevolghe in Staet gesteld, van dese hare presen-
te ende onvermijdelijcke ruine te kunnen overwinnen, ende daeromme goed
gevonden, met eene klare ende naeckte representatie van het generael verval
in de Justitie, Politie, ende Finantien, die door de voorz cessatie in de Pro-
vintie ende voorz Steden ende plaetsen, van dagh tot dagh grooter staet te
worden: De respectieve Provincien instantelijck te versoecken, van hare Advy-
sen en Resolutien t' onser Vergaderinghe ten spoedighsten te willen in-bren-
gen, gelijk dan dien conform eyndlijck op den negenden deses, de Heeren
Gedeputeerdens van de voor-gemelte Provintien hare principale Advysen,
rakende de herstellinge van de Provintien van Gelderlandt, Utrecht, ende
Overijssel, t' onser Vergaderinghe geopent hebbende, wy mits de discrepan-
tien daerinne verval, goet gevonden hebben de selve door een goet aental
Gedeputeerdens uyt de respectieve Provintien te laten examineren, de discre-
pante consideratien, in de selve gevonden werdende te concilieren, oock daer-
over te hooren ende in te nemen de Hooghwijse Consideratien ende het Advy-
s van Zijn Hoogheyd den Heere *Prince van Orange*, die dan daer over met
hoogh-gemelte Heeren Gedeputeerdens op heden in een langhdurige Confe-
rentie,

rentie, ende opereuse befoigne geweest zijnde, eyndelijk tot herstellinghe van de voor-gemelte drie Provincien heeft geformeert, dit by gaende Advys conciliatoir, dat wy versoeken dat by U. Ed: Mog: in dier voegen, ende soo als 't selve ter neder geseld is, sonder eenigh 't minste uytstel mach werden geampteert, ende alsoo een eynde gemaect aen de ruinen ende desastres die in de voor-gemelte Provincie van Utrecht, door het voorsz. defect van Regeeringhe, hoe langher hoe grooter staen te werden, ende die inder daedt, niet als met de alderuyterste onsteltensse, ende doefheydt moeten werden aen-gesien. U. Ed: Mog: kunnen neffens ons wel considereren, dat het van eene groote difficulteyt, soo niet onmogelijckheydt wesen soude, dat men behoudens de respecten ende digniteyten van de voor-ghemelte drie Provincien, ghegeneralick in alles soude kunnen voldoen aen de sentimenten ende opinien van de respective Provincien: Ende dat daerom om de saeck tot een Eenparigh besluyt te brengen, aen de gedachte Consideratien van d' een wat toe-gedaen, en van den anderen wat af-genomen sal dienen te werden, sonderlinghs dewijle by dit langhwijlich uytstel van eene herstelde Regeringhe in de voorsz. Provincien, noch die swarigheden komen, dat de selve daer door, soo niet voor altoos, ten minste voor een langhen tijdt, onbequaem ghehouden ende ghemaeckt werden, om nevens de voorsieninghe van haere particuliere ende domestique Intressen te versorgen, het Generael Intrest van de ghemeyne Unie, die sonderlinghs door het defect van de voorsz. Regeeringhe staet te sullen lijden, ende in langhe niet sal kunnen komen te participeren aen het genot van 't gheene de voor-gemelte Provincie van Utrecht, midts-gaders Steeden, ende plaetsen, tot soulagement van de swaere lasten, met welcke de respective Provincien, voor desen swaeren Oorlogh soo jammerlijck werden ghedruckt, in reedelijckheydt geoordeelt sal worden te moeten contribueren, want behalven dat de voorsz. Provincie, Steeden, ende plaetsen van nu aff aen, daer, soo door het generael verval, soo in de Steden selve, als ten platten Lande, genoeghsaem onbequaem gemaect werden, oock in 't herstellen van Huysen, ende her cultiveeren ende Bouwen van Landen, geene lust nochte resolutie en kunnen scheppen, vermits door het gebreck van eene goede ende wel geregleerde Justitie, ende Politie, de Ingelerten in onseckertheydt werden gehouden, off daer van yets soude kunnen profiteeren, soo wordt door het langer continueeren van dit *inter regnum*, de ongebondenheydt, miserie, ende verwoestinghe ten platten Lande en in de Steden daer geen respect nochte ontfagh is, van dag tot dag des te grooter, ja sodanigh, dat sy by langer continuatie capabel sal wesen, om eer korten de ruine ende totale onderganck van die Provincie, Steden ende plaetsen, aen welckers conservatie den Staat in 't gemeyn soo seer gelegen is, gansch ende gaer te perfecteren, sulcx dat wy gene expresse van rechtvaerdige klachten over de ruine ende ongelegentheyd van die Provincie, Steden

Steden ende plaetsen, die ten tijde van hare welstand niet gemeriteert hebben van de Bondgenooten in deser wijze getraecteert, ende als geabandonneert te werden, en kunnen uyt-vinden of de eygentlijke ende miserabele gestalte, komt de waerheydt ende rechtvaardigheydt deser klachten noch te surpasse- ren, dat dan ons te meerder necessiteert U. Ed. Mog. op 't alderfericufte te versoecken, dat doch tot voorkominge van 't generale verderff ende de uytter- ste devastatie van de voorz. Provincie, Steden ende plaetsen, de selve haer hoe- der soo liever, conform dit bygaende Concept conciliatoir gelieven te verkla- ren, (ende liever aen haer gesultineerde wat toe-geven) als door langer deli- berationen op sich laden, de smerten ende droefheydt van soo veel duyfende zie- len, welckers verderff met geen pen te beschrijven (ende niet als te gelijk door een spoedige herstellinge van Regeeringhe, ende miraculeusen toevloedt van Godes genadigen zegen te helen) ende te repareren sal zijn. Wy willen dan hoopen, ende van de gewoone justitie ende equiteyt van U. Ed. Mog. verwachten, dat de selve haer ontrent het voorz. project conciliatoir, soo wel spoedighlijck als satisfactorlijck sullen gelieven te verklaren, sonderlinghe, dewijle wy het selve van soo veel billickheydt achten, dat de respectie Pro- vincien na redelijckheydt haer genoeg daer in kunnen en behooren te vin- den, ende alsoo de goede Ingeletenen van de voorz. Provincie, Steden ende plaetsen eeniger wijze benemen de rechtvaardigheydt van hare klachten, van dat sy door het traineren ende langer uytstellen haerder herstellinge geprecipi- teert staen te werden in den staet van de alderuyterste desolatie; die door een goede ende prompte Resolutie dient te werden geprevenieert, ende sulcks te meerder, dewijle onses oordeels, naer de natuure ende gelegentheydt deser saecke, niet stucke-gewijse, noch anders als in 't voorz. Concept conciliatoir staet vervat, met eenige vrucht ofte dienst, soo wel voor den gemeynen Staet, als de voorz. Provincie, Steden ende plaetsen geprocedeert sal kunnen werden. Wy sullen dan hier op V. Ed. Mog. Resolutie ten alderspoedighste te gemoet sien.

Extract, uyt het Register der Resolutien van de
Hoog: Mog: Heeren Staten Generael der Vereenighde
Nederlanden.

Veneris, den xx. April 1674. ten 4. uren naer demiddagh.

BY Resumptie gedelibereert zijnde, op het Advijs conciliatoir by Sijn Hoogheyd ende de Heeren haer Hoog: Mog: Gedeputeerdens den 16. der voorledene maend Martij uyt-gebracht, ontrent het herstellen van de Provincien van Gelderlandt, Vtrecht, ende Over-Yssel, breder onder de No- tulen

tulen van den selven dato gementioneert. Is goed gevonden, verstaen, ende vast gestelt, gelijk goed gevonden, verstaen, ende vast gestelt werd mitsdien, dat de hoogh gemelte Provincie van Vtrecht, mitsgaders de hoogh gemelte Provincien van Gelderlandt ende Over-yssel, soo haest die insoelicks onder de macht van den Staet gekomen sullen wesen, wederom inde Vrie sullen werden geadmitteert, ende aen haer vergunt de selve Sittie ende Rangh, die de hoogh gemelte Provincien voor dato van de calamiteyten ende desastres, den Landen in den Jare 1672. overgekomen hebben gehad. Dan nademael al van over vele Jaren, ende genoeghaem met den beginne van de Regeeringhe, eene particuliere questie is geweest tusschen de Provincien van Vtrecht ende Vrieslandt over den Rangh, die de hoogh gemelte Provincien inde Vrie, ende onder de Bondgenooten hadden te houden: Dat de voorsz questie over den voorsz Rangh, sal werden gesubmitteert aen het oordeel van Hoogh gemelte Zijne Hoogheyd ende den Heere *Henrick Casemier Furst tot Nassau*, Stadhouder van de hoogh gemelte Provincie van Vrieslandt, ende dat meer gemelte zijn Hoogheyd ende den wel gemelte Heere Stadhouder van Vrieslandt, de voorsz questie tusschen de hoogh gemelte Provincien soodanigh sullen decideren ende termineren, als de selve na recht ende reden in goede justitie sullen bevinden te behooren: Ende dat beyde de hoogh gemelte Provincien, haer desen aengaende sullen moeten reguleren naer 't gunt daer op, by meer hoogh gemelte zijn Hoogheyd ende den wel gemelten Heere Stadhouder van Vrieslandt gedediceert ende getermineert sal worden. Dat de hoogh gemelte Provincien ten voorsz eynde, binnen den tijdt van vier Maenden, na het nemen van de voorsz conclusie aen meer hoogh gemelte zijn Hoogheyd ende den wel gemelten Heere Stadhouder van Vrieslandt, ten wedersijden sullen moeten exhiberen, ende overleveren onder behoorlijcke Inventaris alle soodanige stucken, papieren, en documenten, waer mede de selve haer gepretendeert recht sullen meynen te kunnen justificeren, ende dat den eenen van des anderen voorsz geexhibeerde, ofte gefurneerde stucken sal mogen lichten Copyc, ende dat de hoogh gemelte Provincien binnen den tijdt van twee Maenden daer naer, by de selve stucken noch sullen mogen voegen eene Deductie van Rechten tot adruuctie van hare respectie vermeten, ende dat meer hoogh gemelte zijne Hoogheyd ende den wel gemelten Heere Stadhouder van Vrieslandt, binnen den tijdt van twee gelijcke Maenden, de voorsz questie sullen moeten decideren, ende termineren; ende dat mitsdien de voorsz questie binnen den tijdt van acht Maenden, na het nemen van de voorsz Conclusie, sal moeten zijn gedecideert ende getermineert. Dat wijsers geduyrende den tijdt dat de voorsz questie noch niet soude mogen zijn gedecideert, ofte getermineert, de hoogh gemelte Provincien van Vtrecht, ende Vrieslandt, by beurten sullen voor sitten, te weten, van vier weken tot vier weken, ende dat door het Lot sal werden gedefinieert, wie van beyde de hoogh gemelte Provincien de eerste vier weken sal voor sitten, soo nochtans, dat die van de twee hoogh gemelte Provincien, die

die in gebreke soude mogen blijven, sijne stucken binnen den tijdt hier vooren gestelt te exhiberen ende furneren, sijne alternative ofte toe-beurte sal verliezen, ende gedurende den tijdt tot de definitie van de voorsz quæstie hier vooren geprefigeert, verliezen sijn voor-rangh, ende moeten sitten achter die Provincie die haer stucken geexhibeert ende gefurneert sal hebben.

Dat voorts de hoogh-gemelte Provincien van Gelderlandt, Utrecht, ende de Overysseel als vooren inde voorsz Unie geadmitteert te werden, de selve Unie wederom van nieuws sullen moeten Besweren, ende namentlijk oock Belooven metter daedt te sullen af-stellen ende doen cesserén, de Belastinghe daer mede de selvighe ofte eenige Steden ofte Leden van dien, de Goederen, Waren, Gewassen, Bieren, Koopmanschappén, Manufacturen, Materialen, ofte anderen, in het inkomen ofte uytgaen, ofte oock op de Consumptie der selver, hooger ofte swaerder hebben belast, als de Goederen, Waren, Gewassen, Koopmanschappen, Manufacturen, Materialen, ofte andere, in de hoogh-gemelte Provincien vallende, ofte gemaectt werdende, Belast zijn, onder wat pretext, titul ofte benaminge de voorsz. Belastinghe soude mogen zijn geintroduceert ofte geheven geweest, ende overgeven, dat sulcks voor het toekomende niet meer sal geschieden, gelijk mede de voorsz Staten van de vier andere Provincien geene soodanige meerder Belastinge sullen mogen doen, noch ten opsichte van elkanderen, noch ten opsichte van de hoogh-gemelte Provincien van Gelderlandt, Utrecht, en Overysseel, ende voor soo veel die gedaen soude mogen wesen, de selve sullen af-stellen.

Dat aen de hoogh-gemelte Provincien van Gelderlandt, Utrecht, ende Overysseel oock wederom sullen volgen de Landen ende plaetsen, die voor de sen onder de selve Provincien hebben gehoort: uytgenomen alleen, dat de Souveraniteyt met alle den gevolghe ende aenkleven van dien, niet uytgesondert, over het Landt ofte de plaetsen, op de welke by de Provincien van Hollandt, ende Vrieslandt eenige Forten ofte Fortificatien zijn geleydt, sal blijven aen de selve Provincie, ende dat het in de macht ende faculteyt van de Provincien van Vrieslandt, ende Stadt en Landen sal staen tot koste van de selve Provincien, te leggen een Fort by ofte ontrent Roveen, ende dat de Souveraniteyt met alle den gevolghe ende aenkleven van dien, niet uytgesondert, over het Landt ofte de plaetse, op de welke het voorsz Fort sal wesen geleyt, mitsgaders oock over de Ommer-schans, soo haest die wederom onder de macht van den Staet sal wesen gebracht, sal komen aen de hoogh-gemelte Provincien van Vrieslandt ende Stadt ende Landen, mits dat het repareren ende onderhouden vande voorsz Forten (welckers Souveraniteyt, in manieren vooren verhaelt) aende hoogh-gemelte Provincien van Hollandt ende West-Vrieslandt, Vrieslandt, ende Stadt en Landen wert gebracht, sal komen tot laste van de selve Provincien respectievel. ende buyten lasten van den Staet, ende dat oock de voorsz Souveraniteyt alleen sal gaen over 't gunt beslooten is in de Wallen, Grachten ende Fortificatien van de voorsz Forten, sonder eenige verdere extensie op, ofte over het platte

platte Landt, om de selve Forten gelegen: behoudelijk dat de hoogh-gemelte Provincien van Utrecht, ende Overysfel respectie, niet sullen vermogen binnen de hondert Roeden, te reekenen van het uytterste van de Fortificatie der voorsz Forten, eenige Huysen, gebouwen, plantagien, ofte yets anders te bouwen, te planten ofte maecken, ofte yets aen, ofte in de gebouwen ofte plantagies, die althans binnen de voorsz hondert Roeden soude mogen zijn, te vermaecken, ofte veranderen, het gunt de hoogh-gemelte Provincien van Hollandt ende West-Vrieslant, Vrieslant, ende Stadt en Landen respectie souden mogen oordeelen aen de voorsz Fortificatien schadelijk te wesen, ende dat de selve Provincien van Hollandt ende West-Vrieslant, Vrieslant, ende Stadt en Landen respectie, sullen vermogen eygener Autoriteyt te demonstereen ende te vernietigen, 't gunt binnen de voorsz. hondert Roeden van nieuws gebouwt geplant, gemaect, ofte in de gebouwen ende plantagien, die althans binnen de voorsz. hondert Roeden souden mogen staen, vermaect ofte verandert soude mogen zijn. Dat oock de hoogh-gemelte Provincien van Hollandt ende West-Vrieslant, Vrieslant, ende Stadt ende Landen respectie, sullen hebben vryen toeganck, acces ende reces, tot ende uyt de voorsz. Forten, over den Bodem van de hoogh-gemelte Provincien van Utrecht ende Overysfel. Dat insgelijcks de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt ende West-Vrieslant, soo wanneer de defensie van de selve Provincie sulcks soude mogen komen te vereyschen, vry, onbekommert, ende sonder eenige oppositie ofte tegen-spraec sal mogen inunderen, indistinctelijk soo wel die Landen die onder de hoogh-gemelte Provincien van Gelderland ende Utrecht, als die onder de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt en West-Vrieslant behooren.

Dat voorts soo veel belanght de Landen, Polderen, Dijck-graef, ofte Waterschappen, die met ofte over de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt en West-Vrieslant uytwaterende zijn, ofte noch souden mogen uytwateren, gelijk van oudts alle questien, processen, ende differenten, concernerende het Dijck ofte Heem-recht, met alle den gevolge ende aenkleeven van dien, niets uytgefondert, ende sulcks soo wel raeckende de Regeeringhe van dien, Boeten, Breucken, Ommeslagen, als alles anders wat het oock soude mogen zijn, sonder yets te excipieeren, sullen moeten worden gheventileert voor Dijck-graeff ende Heem-raden, ofte by gebreecke ofte provocatie van de selve, voor den Hove van Hollandt, soo wel wanneer het different soude mogen uytstaen tusschen Stichtse Dorpen, Polders, ofte Ingesetenen onder ofte tegens den anderen, als tusschen Hollandtsche en Stichtsche Polders ofte Ingesetenen, onder, ofte tegens den anderen, soo wel in het verweeren, als in het eyschen.

Dat wijsers den Hinderdam van de Vecht, die voor desen gelegen heeft in de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht, nu geamoveert is, ende in welckers Plaetse geleyt de Sluys tot Muyden, altoos ende ten eeuwigen dage sal moeten

blijven geamoveert, ende dat de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht, den voorſz Hinderdam niet wederom, 't zy op de plaetſe daer die van oudts gelegen heeft, ofte ergens elders, waer het oock ſoude mogen zijn, ſal vermogen te vermaecken, ofte te leggen, directelijck ofte indirectelijck in eeniger manieren.

Ende naedien geduerende de voorſz calamiteyten ende defaſtres, by eenighe Collegien in Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt reſideerende zijn genegotieert verſcheyde ſommen van penningen tot verval van de onkoſten, die tot Conſervatie van eenige Waerden ofte plaetſen moſten werden gedaen, ende namentlijck mede by die van de Crimpenderwaert, tot laſten van den Loopickerwaert, dat overſulcks noch den voorſz. Loopickerwaert, noch oock eenighe andere Waerden ofte plaetſen, tot welckers laſte geduerende den tegenwoordighen Oorlogh, eenighe penningen by de gemelte Collegien in Hollandt en Weſt-Vrieſlandt Reſiderende, ſouden zijn mogen genegotieert, ſullen werden geſtelt onder het geſagh, beheeringe ofte diſpoſitie van de hoogh-gemelte Provincien van Utrecht, ofte van Gelderlandt, voor ende al eer de ſelve Collegien ſullen zijn gerembourſeert van de voorſz. genegotieerde penningen, ende dat oock het Oſtroÿ op den 23. January deſes loopende Jaers, by de Heeren Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt aen die van de Ronde Veenen, ten deele gelegen in de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt, ende ten deele gelegen in de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht, by de Heeren Staten van Hollandt en Weſt-Vrieſlandt voornoemt, verleent, ſtandt grijpen, ende volkomen effect ſortceeren ſal, ſonder dat daer toe eenige nieuwe Confirmatie ofte Approbatie van de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht, gerequireert ſal zijn.

Dat mede de Provincien van Gelderlandt, ende Overyſſel, de hoogh-gemelte Provincie van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt geruſt ſullen ſtellen, dat de Ingeſetenen van de gemelte Provincie van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt ongemoleſteert ende ongeturbeert gelaten ſullen werden, in de poſſeſſie daer inne de ſelve hebben gejouiffeert, in het ſtuck van de Viſſerye op de Zuyder-Zee, ende het Swarte-water, ende dat alle trubel, hinder, ende empechement, de voorſz. Ingeſetenen ſedert eenigen tijdt herwaerds, ontrent de voorſz. Viſſerye aengedaen, metter daedt ſal ceſſeeren, ende niet wederom ter hande genomen worden. Dat wiſders de hoogh-gemelte Provincien van Gelderlandt, Utrecht, ende Overyſſel, noyt ſullen mogen weder, tegen, ofte ophouden, directelijck ofte indirectelijck in eeniger maniere yets, ſelfs het minſte van het gunt by de Provincien van Hollandt, Zeelandt, Vrieſlandt, ende Stadt ende Landen, ofte een van de ſelve vier Provincien in 't byſonder, ofte oock den Raedt van Staten, geoordeelt ſoude mogen werden te kunnen dienen, tot verdiepinge van de Rivieren der Neder-Rhijn en Yſſel, ofte tot het onderwater-ſetten, ende houden van de Moeren, gelegen in, aen, ofte ontrent de hoogh-gemelte Provincie van Overyſſel, ofte om de ſelve Rivieren ende Moeren

ren inpassabel ofte des te bequamer te maecken, om den Vyandt alle passagien ofte invasien, door ofte over de selve te kunnen beletten, ofte disputeeren, dat dienvolgende den gemelten Raedt van Staten sal executeeren, ende in het werck stellen, alles, 't gunt by de hoogh-gemelte Provincien van Hollandt, Zeelandt, Vrieslandt, ende Stadt en Landen, ofte een van de selve vier Provincien in 't bysonder, ofte oock by den gemelten Raedt van Staten dien aengaende nodigh, ofte dienstigh geacht sal mogen werden, sonder dat de hoogh-gemelte Provincien van Gelderlandt, Utrecht, ende Overijssel, haer daer tegens sullen vermogen te opposeeren, ofte het selve te beletten, onder wat pretext het oock soude mogen sijn, mede directelijck ofte indirectelijck in eeniger manieren, ende dat om 't gunt voorschreven is, beter ten effecten te brengen, ende in goeden Staet te houden, Jaerlijcks eenige Heeren Gecommitteerden uyt den Raedt van Staten wegens de hoogh-gemelte Provincien van Hollandt, Zeelandt, Vrieslandt, ende Stadt en Landen sullen worden gecommitteert, omme inspectie te neemen van den toestandt ende gelegentheyt van de voorsz. Rivieren den Neder-Rhijn, ende Yssel, ende de voorsz. Moeren. Ende dat de gemelte Heeren Gecommitteerdens gehouden sullen zijn, een net pertinent ende gecircumstantieert Verbael, aen haer Hoog: Mog: over te brengen van de Constitutie, daer inne de selve de voorsz. Rivieren ende Moeren gevonden sullen hebben, ende dat de twee laeste van de voorsz. overgebrachte Verbaelen, 't elckens gestelt sullen moeten worden in handen van die Heeren, die het volgende Jaer tot de voorsz. inspectie sullen werden Gecommitteert, ende dat de gemelte Heeren Gecommitteerdens uyt den gemelten Raedt, gehouden sullen wesen in haere Persoonen ende Goederen te verantwoorden, 't gunt de selve aengaende de Constitutie van de voorsz. Rivieren ende Moeren, in de voorsz. Verbaelen ter neder hebben gestelt.

Dat binnen 's Jaers naer het eyndigen van den tegenwoordigen Oorlogh, de Heeren Staten van alle de Seven respective Provincien, sullen furneren ende aen den anderen overleveren, eenen pertinent Staet van de Constitutie, ende gelegentheyt van der selver Finantie, ende naementlijck wat het Inkomen van yder van de selve Provincien in goeden tijde is geweest, ende uyt wat ende hoedanighe Impositien, ende andere schattinghen, ofte revenuen het voorsz. Inkomen heeft bestaen, ende met wat Lasten yder van de selve Provincien is beswaert, alles met de Authentycque stucken van dien, ende expurgatie onder Eede, van dat de selve dien aengaende niets hebben achterhouden, ende dat hoogh-gemelte Provincien binnen den tijdt van een half jaer daer naer, met den anderen de voorsz. Staten sullen examineren, ende voorts reguleren de begrootinge van 't gunt yder van de selve Provincien, voor sijne Quote inde Lasten van de Unie behoort te Contribueren, ende ingevalle de selve den anderen binnen den voorsz. tijdt van ses Maenden, op de begrootinge van de voorsz. Quote, niet en souden kunnen verstaen, dat in sulcken gevalle, binnen den tijdt van gelycke ses Maenden, de voorsz. begrootinghe der voorsz. Quotes sal werden gedaen.

by de meer hoogh-gemelte Sijne Hoogheydt, als daer toe by de gesamentlijke Provincien verfocht zijnde, ende dat na de begrootinge by hoogh-gemelte Sijne Hoogheydt te doen, de voorz. Quotes gereguleert, vermeerderd ofte vermindert sullen werden, sonder eenighe verdere oppositie, ofte contradictie van ymandt.

Dat wijsers de Pachtters pachtende de Middelen van de respectie Provincien, mitgaders van de Landschap Drenthe, in ofte aen eenige plaetsen gelegen op de Grensen van de eene ofte andere Provincie, ofte van de voorz. Landschap, tot allen tijden sullen hebben Acces, ende d' een den anderen des begeerende, moeten geven Copie t' sijnen redelijken kosten, vande Collecte ofte andere Boecken ofte Registers, daer op, ofte daer uyt de voorz. Middelen geheven ofte gevordert worden, ende dat de selve Provincien, mitgaders Landschap Drenthe, den een den anderen, met alle getrouwigheyt de handt sullen bieden, om te weeren de frauden, die daer ontrent soude mogen werden gepleegt.

Ende nademael de Heeren Staten van Gelderlandt, van Utrecht, ende van Overijssel, noch eene merckelijcke somme van Penningen schuldigh zijn, aen de respectie Collegien ter Admiraliteyt in Hollandt, ende in Zeelandt Residerende, ter saecke van de Consenten by der selver Provincien tot de lasten van de Zee, voor dato van den tegenwoordigen Oorlogh gedragen, dat aen de Decisie van meer hoogh-gemelte Sijne Hoogheyd sal gelaten werden, het stellen van redelijcke Termijnen, binnen de welcke het voorz. achterwesen aen de selve Collegien ter Admiraliteyt sal moeten werden voldaan.

Dat voorts in Confideratie van de goede diensten ende trouwhertige dapperheydt by de Heeren Staten van Stadt ende Landen, in den tegenwoordighen Oorlogh ten bestevan het gemeyne bewesen, aen de hoogh-gemelte Provincie sal werden toegestaen, soo aen haer toegestaen wordt by desen, een tweede plaetse in den Raedt van Staten, des dat aen de hoogh-gemelte Provincie van Gelderland voor desen aldaer twee plaetsen gehad hebbende, maer een plaetse sal werden gelaten.

Ende hebben voorts haere Hoog: Mog: aen meer hoogh-gemelte Sijn Hoogheyd gedefereert, gelijk de selve defereren by desen de Macht ende Auctoriteyt, om nae ingenoomene informatie van nu aff in de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht, mitgaders in de Steden ende plaetsen van Gelderlandt, Overijssel by de Unie gekomen, ende in de selve Provincien van Gelderlandt ende Overijssel, mitgaders de vordere Steden en plaetsen van dien, soo haest die meede onder de macht van de Unie gekomen sullen zijn, die geene die de Regeringe in de hoogh-gemelte Provincien ofte in de Steden van dien hebben gecomponeert, ofte eenige Ampten, t' zy van Politie, Justitie ofte andere hebben geexerceert ofte bekleet, in de functie van de voorz. hare Ampten te continueren, te herstellen, ofte oock daer van te verlaten, ende soodanige andere in hare plaetsen, ofte andersints in de vacante ofte deficiërende plaetsen te com-

mitceeren, ende de Regeringhe in de hoogh-gemelte Provincien soodanigh te Ordonneren ende bestellen, als hoogh-gemelte Zijne Hoogheydt oordeelen sal, best, bequaemst ende voor den Landen 't sekerst te wesen, behoudelijck dat die gene alsoo van de voorsz. Bedieningen ofte Ampten souden mogen werden verlaten, daer door, aen de eene sijde niet sullen werden gequetst ofte benadeelt in haren goeden Naem ende Faem, ende dat oock aen de andere sijde die gene, die bevonden soude mogen worden, haer niet na behooren te hebben gecompoteert, door de voorsz. verlatinghe niet en sullen mogen preten-deren, geexcuseert te zijn van de straffe die der selver competente Rechters, na de rechten ende placcaten van den Landen, souden mogen oordelen tegens haer in Justitie te moeten werden gedecreteert, ende geëxecuteert: Ende dat alle het selve sal geschieden voor dese reyse, ende sulcks sonder eenige præjuditie ofte consequentie voor het toekomende, ende mede onvermindert ende sonder eenigh nadeel voor het toekomende, ten aensien van de Privilegien, Vry ende Gerechtigheden de hoogh-gemelte Provincien in 't gemeyn, ofte de Le-den ende Steden van dien, in het particulier competerende.

Vt.

NIC. STAVENISSE.

Accordeert met het voorsz. Register,

H. FAGEL.

Extract uyt de Resolutien van de Ed: Mog: Heeren
Staten's Landts van Utrecht

7ovis 16. Aprilis 1674.

DEn Heere Prince van Orangie in de Ordinaris Vergader-plaetse vande Heeren Staten's Lants van Utrecht verscheenen zijnde, ende aldaer verscheiden hebbende de Heeren, die Zijn Hoogheydt, ingevolge van de autorisatie den 20. deser lopende Maent Nieuwestijlaen hoogh-gemelte Zijne Hoogheydt, by de Hoogh Mo. Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden verleent, goet-gevonden hadde, dat het Licht van de Geëligeerde Raeden, als mede het Licht van de Ridderchap's Lands, mitsgaders de

Magistraet der Stadt Utrecht souden bekleden, heeft aldaer bekend gemaect, dat hoogh-gemelte Zijne Hoogheyt, reflectie makende op de groote capaciteyt, langhduerige experientie, goede conduitte, ende trouwhertige affectie tot den Lande, ende particulierlijck tot de hoogh-gemelte Provincie van Utrecht, daer van den Heere van *Renswoude*, by alle voorvallende gelegentheden, kennelijcke preuven hadde gegeven. Den gemelten Heere *Renswoude*, niet tegenstaande des selfs krachuigh ende ernstigh versoeck ter contrarie, iterativelijck gedaen, hadde aengestelt als President van de Vergaderinge van de Heeren Staten 's Lands van Utrecht, ende als supernumerairen geëligeerde Raet vande voorsz. Lande: ende dat hoogh-gemelte Zijne Hoogheydt wijders hadde goetgevonden, dat het voorsz. Lith van geëligeerde Raeden soude worden bekleet door de Heeren hier na genoemt.

Heeren Geëligeerden.

DE Heer Johan van Rheede, Heere van *Renswoude*, &c.
President van de Staten.

De Heer Pieter Ruysch.

De Heer Gerard vander Nypoort.

De Heer van Hardenbroeck, Heere tot Hardenbroeck.

De Heer Pieter Rosa.

De Heer Johannes Marcelis.

De Heer Pieter van Beeck.

De Heer Samuel de Marecs, Heer van Meersbergen.

Hoogh-gemelte Zijne Hoogheydt aan sich gereserveert hebbende de faculteyt om noch een achtste persoon tot Geëligeerde Raedt te mogen aenstellen, dewelcke naderhandt is geworden

De Heer Jacob Mandemaker, Heer van Kattendijk.

Dat hoogh-gemelte Zijne Hogheydt voorts goet gevonden hadde, dat het voorsz. Lith vande Ridderchap soude werden bekleet door de Heeren hier na genomineert, te weten:

De

De Heeren Edelen in de Ridderſchap.

- De Heer Caſpar van Lienden, Heer van Mijnden.
 De Heer Godart van Rheede, Heere van Amerongen.
 De Heer Jacob vander Does, Heer van Berkeſteyn.
 De Heer Gerlach vander Capel, Heer van Arentsbergen ende
 Schalckwijck.
 De Heer Hendrick Jacob Tuyl van Serooskerck, Heere van
 Zuylen.
 De Heer Fredrick van Renes, Heer vander Aa.
 De Heer Johan van Lochorſt, Heer van Schoonauwen.
 De Heer van Hardenbroeck, Heer van Groenewoude.
 De Heer N. de Naſſouw, Heer van Woudenbergh, Ouwer-
 kerck.
 De Heer Fredrick Henrick van Boerſelacr, Heer van Lange-
 raeck.
 De Heer Carel Valckenaer, Heer tot Valckenaer, Ducken-
 burgh.
 De Heer Willem de Naſſou, Heer van Zuyleſteyn.
 De Heer Uytenhoven, Heer van Ameliſwaert.

Hebbende hoogh-gemelte ſijne Hoogheydt hier by verklaert, dat ter be-
 ſchrijvinge van Staeten onder het gemelte Lich vande Edelen ende Ridderſchap
 ſullen werden geadmittleert de Heeren Baron van *Langerack*, den Heer van
Ouwerkerck, ende den Heere van *Zuylenſteyn* behoudens haere militaire char-
 gent, nochtans ſonder conſequentie, gelijk mede ſijne Hoogheydt in conſi-
 deratie van de goede ende getrouwe dienſten van den Heere van *Amerongen*, aen
 den Staet, ende ſijne Hoogheydt hier bevoorens ende in deſe verwerde con-
 juncture van tijden, ende laeken alomme gedaen, oock ten reguarde vande
 goede comportementen van des ſelfs Soon den Heere van *Ginckel*, Colonel van
 een Regiment Paerden, mede invoegen als boven, onder de voorſ. Heeren
 van de Ridderſchap te beſchrijven met ſijne militaire Charges, om t' ſijner tijd
 ter Vergaderinge van de meer hoogh-gemelte Heeren Staeten te compareren,
 ſo nochtans, dat hy daer toe niet en ſal werden geadmittleert, als by het over-
 lijden

lijden van gemelten Heere van Amerongen, ofte dat die sijn rangh ende seltie aldaer mocht komen te quiteren.

Ende heeft Sijn Hoogheydt voorts tot Secretaris van dese Provincie aangestelt *Jonathan van Luchtenburgh*, verklarende aen sich te reserveeren de dispositie over alle de vordere ampten, ende bedieningen, daer van Sijne Hoogheydt noch gene begevinge gedaen en hadde.

Ende dat meer hoogh-gemelte Sijne Hoogheydt, mede goet gevonden hadde, dat de Magistraet ende Raet der Stad Utrecht soude werden gecomponeert uyt de Heeren hier na genoemt te weten.

Vroedschap.

Mr. Johan van Nellesteyn,	} <i>Burgem.</i>	Justus Vermeer.
Dr. Willem Verstraten,		Hendrick van Pothuyfen.
Mr. Gijsbert vander Hoolck.		Ambrosius Bosschaert.
Dr. Cornelis Booth.		Mr. Paulus Voet van Winssen.
Mr. Johan Ram.		Isaac Tentenier.
Dr. Cornelis vander Voort.		Mr. Aernout Straets.
Mr. Samuel Gerobulus.		Jo ^r . Taats van Amerongen.
Jacob van Dinter.		Jo ^r . Caspar Lifeman.
Mr. Johan Strick.		Jacob van Doeyenburgh.
Mr. Jacob Martens.		Steven van Soefeldijk.
Mr. Pieter Both vander Eem.		Mr. Johan van Aelst.
Mr. Anthonis vander Nypoort.		De Swart.
Mr. Aernout vander Lingen.		Mr. Van Rijssen.
Wouter van Nellesteyn.		Willem van Bunick.
Henricus Quint.		Mr. Cornelius Matthijsus.
Jo ^r . Willem vander Meulen.		Dr. Adrianus Gentman.
De Heer Pieter Hattingh.		Mr. Aernout Spoor.
Mr. Hendrick Quellenburgh.		Johan vander Meer.
Hendrick van Zuylen.		Mr. Johan van Baerle.
Albert van Benthem.		Jo ^r . Adriaen Strick, tot Linschoten.

Ende heeft hoogh-gemelte Sijne Hoogheydt wiiders daer nevens bekend gemaect, dat eenige van de voornaemste Borgers der voorsz. Stadt hoogh-gemelte Sijne Hoogheydt hadde versocht te willen arresteeren een Reglement, waer na de Regeringe 's Lands van Utrecht voorsz. soude worden beleyt. Dat Sijn Hoogheydt 'r voorsz. versoeck aendachtelijck overwoogen, ende het voorsz. Reglement met rijpe deliberatie van Raeden geexamineert hebbende, wel hadden geconcipieert een Reglement tot beleydt vande voorsz. Regeringe en soodanich een op gestele, als Sijn Hoogheydt geoordeelt hadde, dat naest ende meest over een quam met de Regeeringe van de Provincie, gelijk die van outs was geweest, echter niet hadde connen resolveeren, om het voorsz. Regle-

glement te arresteeren voor ende al eer hoogh-gemelte Zijne Hoogheydt daer op de consideratien vande presente Heeren gehoort ende der selver goet vinden ende approbatie dien aengaende verstaen soude hebben: Waer op inyder van de voorsz Leden gedelibereert sijnde, hebben deselve eenparighlijck verklaert, haer het voorsz. Reglement wel te laten gevallen. Ende is vervolgens het voorsz. Reglement ter hoogh-gemelte Vergaderinge gearresteert, ende vastgesteld, gelijk het selve gearresteert ende vastgesteld wert by desen, soo ende in sulcker voegen als het voorsz. Reglement hier nae van woorde tot woorde staet geïnscereert.

Ordre ende Reglement waer nae de Regeeringe ende Provincie van Utrecht in het toekomende sal warden bestelt ende beleydt.

Dat de Regeeringe van de hoogh-gemelte Provincie sal blijven bestaen als van outs in drie Leden, te weten Geëligeerde Raden, Edelen ende Ridderschappen, misgaders Stadt en Steden.

Dat de Geëligeerde Raden, als nu by Zijn Hoogheydt aengesteld, ende die geene die in het toekomende aengesteld sullen worden, hare Functie ende Bedieninge sullen bekleden den tijt van drie achter een volgende Jaeren, ende dat de voorsz. Geëligeerde Raden ofte Raedt, welckers ofte wiens tijt van bedienen sal koomen te expireeren, drie maenden voor de expiratie daer van kennis sal moeten geven aen den Stadthouder vande hoogh-gemelte Provincie inder tijt. Ende dat den wel-gemelten Stadthouder de voorsz. Geëligeerde Raden ofte Raet, 't sy alle ofte eenige van dien, als dan sal vermogen te continueeren voor noch gelijcke drie Jaeren, ofte oock wel andere in plaetse van de gene, die niet gecontinueert soude mogen worden, ofte die geduerende de voorsz. tijt van drie jaeren aflijvich soude mogen werden, verkiezen, uyt het gehele lichaam van Proosten ende Deeckens, ende Canonicken van de vijf Capittelen alhier sonder eenige nominatie, ofte contradictie van ymandt behoudelijck dat de Persoonen die daer toe soude mogen werden verkoren. Sullen moeten hebben geadiempleert den vollen Ouderdom van vijf ende twintigh Jaeren. Ende doen publicque Professie van de ware Christelicke Religie, ende dat de voorsz. Geëligeerde Raden sullen moeten bestaen uyt vier Edelluyden, en vier Borgers.

Dat de voorsz. continuatie ofte nieuwe verkiefinge in manieren hier voorens verhaelt successivelijck van drie tot drie Jaeren, vanden Stadthouder inder tijt verfocht ende gedaen sal moeten werden.

Dat den Stadthouder in dertijdt, sal hebben de begevinge vande Prepositiuten ofte Proostdyen, soo wanneer die souden mogen komen te vaceren, sonder eenige nominatie, ofte contradictie van ymandt, ende dat den wel gemelten Stadthouder inder tijdt, insgelijcx sal hebben de vrije endelibere dispositie van alle de Canonijfen, die in de ses alsoo genaemde 's Lants ofte Staten maenden

sullen koomen te vaceren, daer mede sal mogen doen ende handelen nae sijne goetduncken, ende wel gevallen.

Dat de Decanien ende Canonisten vande voorsz. vijf Capittelen niet sullen mogen werden gealieneert, verhandelt, ofte geresigneert, anders dan met consent ende goet-vinden van den wel-gemelten Stadthouder inder tijdt.

Dat den Stadthouder in der tijdt sal hebben de dispositie over de inkomsten van alle de Vicarijen, dependerende van de voorsz. Proosten, Deken, vijf Capittelen, gene uytgefondert, soo haest elck voorsz. Vicarye successivelyck, ende van tijt tot tijt sullen koomen te vaceren. Ende dat den selven Stadthouder ten dien eynde een Rentmeister over den Ontfangh van de Inkomsten der voorsz. Vicaryen sal stellen, behoudelijck dat d'inkomsten der voorsz. Vicaryen sullen moeten werden bekeert, tot het onderhoudt der arme Predikanten, haere Weduwen, ofte andere gelijke pieuse saeken, binnen dese Provintie.

Dat tot voorkoominge van alle onlusten, ende questien, die voor desen meenichmael ontrent de Beschrijvinge der Edelen sijn ontstaan, sal werden vastgesteld, gelijk vastgesteld wort by desen: Dat soo wanneer den Stadthouder van dese Provintie inder tydt soude mogen goetvinden de Ridderschap door beschrijvinge te vermeerderen, ofte dat een Heere, inde welgemelte Ridderschap beschreven deser werelt soude mogen koomen te overlijden den selven Stadthouder daerinne absolutelyck, ende sonder eenige contradictie sal mogen beschrijven den geenen die den selven sal oordeelen daer toe bequaemst te zijn, mits dat de Persoonen, by den wel gemelten Stadthouder in manieren vooren verhaelt in de gemelte Ridderschap te beschrijven, daer toe ten aensien van haer geboorte, Jaeren, ende goederen sullen moeten weesen gequalificeert, volgens de Reglementen dien zegaende, endenamentlyck ontrent de qualificatie vande Ridder-hoffsteden albereyts gemaect, ende noch te maken, ende dat de selve persoonen oock sullen moeten doen professie vande waere Christelijke Gereformeerde Religie.

Dat de Heeren inde wel gemelte Ridderschap beschreven, daerinne sullen blijven, ende perpetueren haer leven langh geduerende.

Dat de Borgermeesteren, Schepenen, ende Raet by Sijn Hoogheydt als nu aangestelt, ofte noch aen te stellen, binnen de Stadt Utrecht in haer bedieninge sullen continueren tot Remigium ofte den 1. October 1675. toekomende, ende binnen de andere Steden, tot den dach op de welcke de nieuwe verkiefsinge in het aenstaende Jaer 1675. soude moeten geschieden.

Dat acht dagen voor den dach der voorsz. verkiefsinge by Borgermeesteren, Schepenen ende Raden van de voorsz. Stadt en Steden respectivelyck sal werden gedaen eene nominatie van dubbelt getal van Borgermeesteren, mitgaders van Schepenen van de selve Stadt ende Steden, ende dat de selve nominatie sal werden gefonden aenden Stathouder deser Provintie inder tijt om by den selven daer uyt Borgermeesteren ende Schepenen gesligeert ende verkooren te worden.

Dat

Dat die gene, die tot Borgermeesteren ende Schepenen genomineert, ende verkooren sullen worden sullen moeten doen professie van de ware Christelijke Gereformeerde Religie, ende voorts gequalificeert zijn volgens de Privilegien van de selve Steden.

Dat niemant langer, dan twee Jaeren Borgermeester ofte Schepen sal mogen sijn, ende als dan een Jaer sal moeten stille staen, sonder tot de voorsz. functien te mogen worden genomineert, ofte geëligeert. Doch een Jaer stilgestaen hebbende, het volgende Jaer daer toe wederom nominabel ende eligibel sal weesen.

Ende wat belanght den Raet, ofte Vroetschap der voorsz. Stadt ende Steden, dat deselve Raet ofte Vroetschap van deselve Stadt ende Steden, alle Jaeren gecontinueert, ofte verandert sal mogen worden, gelijck sulcx van allen ouden ende onbedenckelijke tijden, tot het Jaer 1610. toe onverandelijk is geobserveert geweest, dien volgende, dat den Stadthouder inder tijdt electie gedaen hebbende van Borgemeesteren ende Schepenen respectijf, den Raet ofte Vroetschap vande voorsz. Stadt, ende Steden, het sy in't geheel, het sy ten deele sal mogen continueren, ofte nyet het gehele Lichaem der Borgeren ende Ingesetenen vande selve Stadt ende Steden Respective andere nieuwe Raden ofte Vroetschappen te verkiesen, mitsgaders op het overlijden van ymandt, die tot Borgermeester of Schepen Geëligeert souden mogen sijn, soo als de welgemelte Stadthouder inder tijdt sal oordelen best, ende bequaemst te wesen sonder eenige nominatie, ofte contradictie van ymand, behoudelijk dat gene andere personen tot Raeden sullen mogen werden aengesteld dan die publicke Professie doen van de ware Christelijke Gereformeerde Religie, ende daer toe gequalificeert sijn volgens de Privilegien.

Dat den Stadthouder van dese Provincie inder tijdt, sonder eenige voorgaende nominatie sal verkiesen, de Schouten, ende Hooft-officieren vande respective Steden, mitsgaders de Maerschalcken van de Respective quartieren, mits mede doende publicque Professie van de ware Christelijke Gereformeerde Religie, ende daer toe gequalificeert sijnde volgens de Privilegien.

Dat den Stadthouder van dese Provincie inder tijdt insgelijcx sonder eenige voorgaende nominatie, ofte contradictie van ymandt sal aenstellen den Secretaris van de selve Provincie, soo meenichmael het voorsz. Secretarisschap sal koomen vacant te vallen, mits dat den voorsz. te eligeeren Secretaris sal moeten doen publicque Professie van de ware Christelijke Gereformeerde Religie, ende daer toe gequalificeert sijn volgens de privilegien.

Dat den Stadthouder inder tijdt van dese Provincie, sonder eenige nominatie ofte contradictie van ymandt, sal hebben de begevinge van alle Militaire charges gene uytgefondert, het sy dat die in het Velt ofte daer buyten komen vacant te vallen.

Dat ten aensien vande Deputatie inde vergaderinge van de Heeren Staten Generael, den Raet van Staeten Collegien ter Admiraliteyt, Generaeliteyts

Rekenkamer ofte andere Collegien, ofte Societeyten vande Generalitey t onder de Leden van dese Provintie sullen worden geobserveert de Tourbeurten, daer inne noch geuseert, mits dat de commissien daer toe te geven, alleen sullen zijn voor ses Jaren. Ende dat het Lith, wiens Tourbeurte het wesen sal eenige van de voorsz. Deputatie te doen, den Persoon daer toe te committeeren, sal moeten presenteeren aen den Stadthouder van dese Provintie inder tijdt ende dat het aen den selven Stadthouder vry sal staen, de voorsz. gepresenteerde Persoonen te verklaren voor aengenaem ofte niet aengenaem, sonder gehouden te sijn daer van eenige redenen te geven. Ende soo wanneer den Persoon tot de voorsz. Deputatie gepresenteert, voor niet aengenaem soude mogen werden verklaert, het gemelte Lith de voorsz. Tourbeurte hebbende, gehouden sal wesen t'elckens daer toe een ander Persoon te presenteren.

Ende soo wanneer eenige plaetse, ofte plaetsen van de Presiderende Raden, Advocaet Fiscael, Procureur Generael ofte Griffier inden Hove van dese Provintie soude mogen vacant vallen ofte andersints begeven moeten worden, dat de Heeren Staeten van deselve Provintie als dan sonder onderscheydt van Leden ende buyten Tourbeurte, sullen doen nominatie van een Tripel getal van Persoonen, tot de voorsz. vacante ofte te begeven plaetsen, ende de voorsz. nominatie van het tripel getal sullen presenteren aen den Stadthouder vande Provintie inder tijdt, omme daer uyt een Persoon tot de voorsz. vacerende plaetse, ofte plaetsen verkooren te worden.

Dat de voorsz. te nomineren, ofte eligeren Persoon, ofte Persoonen sullen moeten doen publicque Professie van de ware Christelijke Gereformeerde Religie.

Ende nademael de Inkomsten der goederen van de Conventen van Oostbroeck, St. Paulus, St. Catharinen, ende andere (voor soo veel die niet specialijck zijn geaffesteert tot eenige publicque saken) voor desen by de Heeren Staeten deser Provintie zijn gebruyckt om d'een ende d'ander familie te benificeeren, ende gratificeeren. Dat aen den Stadthouder van dese Provintie inder tijdt sal werden gedefereert de dispositie over het overschot der voorsz. inkomsten voor soo veel die tot de voorsz. publicque saken niet specialijck en zijn geaffesteert, ende dat vervolgens den Stadthouder inder tijdt sal aenstellen de Rentmeester over de selve goederen.

Dat oock soo wanneer het soude mogen koomen te gebeuren dat tusschen de Leden van dese Provintie, eenige verschillen ofte discrepantien souden mogen koomen te ontsaen, ende dat de saken daer ontrent na haeren aert, ende nature, ende volgens de ordre inde Regeeringe geobserveert, tot geene conclusie soude connen werden gebracht, de definitie ende decisie vande voorsz. verschillen, ende discrepantien van wat nature die oock souden mogen wesen, gene uytgesondert, sullen werden verbleven aen de definitie ende decisie van den Stadthouder deser Provintie inder tijdt: ende dat alle de Leden, van de hoogh-gemelte Provintie, sullen moeten naerkoomen ende volbrengen, het gene

gene by die welgemelte Stadthouder gedefinieert ende uytgesproocken sal wesen. sonder eenige oppositie ofte contradictie van ymandt.

Ende is wyders by meer gemelte Sijn Hoogheydt in deliberatie geleyt het arresteeren van een Formulier van Eed, voor die gene, die inde Vergaderinge vande Heeren Staeten deser Provincie sullen verschijnen, ofte compareeren, ende by de hoogh-gemelte Vergaderinge dien aengaende mede eenparighlyck gearresteert, soo als gearresteert wert by dese, het formulier hier na van woorde tot woorde geïnseriert.

Ick Beloove ende Sweere alle Privilegien, Handvesten ende Gereghtheden van den Landen van Utrecht, ende de drie Leden van dien, als ook d' oude Wettige ende wel-hergebraghte Costuymen te sullen voorstaen ende helpen defenderen, ende handthaven alle de gemeyne Lands saeken, met raed ende daed te helpen bevorderen, daerinne advisereren, ende besluyten, sulcx ik na mijn verstand ende in reghter Conscientie ten gemeynen beste ende welvaren bevinden sal te dienen ende behooren, sonder affectie, gunst, ofte ongunst tot ymand, alle Ordonnantien ende Resolutien van de Staten, ook Commissien ende Laten my Staets-gewijse bevoolen ende op-geleyd, na mijn vermogen ende wetenschap, met allen yver, ende getrouwigheyd na te komen, te doen naerkomen, waer te nemen, ende uyt te voeren: Dat ik ook de Christelijke Gereformeerde Religie, ende Leere, gelijk de selve in den Jare 1619. by de Synode Nationael tot Dordrecht is bevestight, ende in dier voegen in de publike Kerken deser Landen werdt gepredikt, ende geleert, ende die ik in alle opgereghtheyt geloove, ende houde te wesen de waere Salighmakende Religie, na mijn beste vermogen heylighlyk ende opreghtelyk sal maintineeren, onderhouden, ende doen onderhouden, sonder immermeer (voor soo veel in mijn is) te gedoogen, dat by ymand daer inne eenige indragt ofte veranderinge werde gedaen; Ende dat ik mede punctuelijk sal observeeren ende nakomen, het Reglement, noopende het bestel ende beleyd van de Provinciale Regeeringe, op heeden ter Vergaderinge gearresteert. Ende eyndelyk, dat ik Secretet houden sal, alle saken in de Vergaderinge van de Staten verhandelt ofte beslooten, die bevoolen sullen werden Secretet te houden. Soo waerlick moet mijn Godt Almachtigh helpen.

Ende hebben dienvolgende alle gemelte Heeren, uytgenomen den Heere van *Zuylesteyn*, van *Ameliswaert*, ende *vander Hoolack*, die niet present waren, af-geleght den Eedt op 't voorsz. Formulier.

Den Heere van *Renswoude*, heeft aen haer Ed: Mog: in bedencken gestelt, of het niet voor den Lande dienstigh, ende noodigh soude wesen, dat by de Regeeringe wierde vast gestelt, dat het Stadthouderschap, ende Capitain ende Admiraelchap Generael van dese Provintie, werde gedeferreert aen den Heere *Prince van Oranien*, ende aen Sijn Hoogheyts Mannelicke wettige Descendenten in wettige Huwelijck te verwecken. Waer op gedelibereert zijnde, hebben haer Ed: Mog: eendraghtelijck verklaert, ende verklaren by desen, dat de selve aendachtelijck hebbende geconclidereert, den Staet ende Constitutie van de Regeringe deser Landen, soo als die in voorleedene tijden, door Godes zeegen onder de Doorluchtige Heeren *Princen van Oranien* was geweest, ende particulierlijck, mede t'gunst se-dert drie ofte vier-en-twintigh Jaren herwaerts, daer inne gepasseert ende voorgevallen was, gesien ende ondervonden hadden, dat desen Staet se-dert het droevigh ende ongeluckigh Jaer 1650. met seer veel calamiteyten, soo van buyten, als van binnengeworstelt hadde; Dat voor soo veel de saecken van buyten aengingh, men by na noyt sonder Oorlogh was geweest; Dat in den Jaer 1653. tusschen het Coninckrijk van Engelandt, en desen Staet, een seer swaren Oorlogh was ontsaen, die de Fundamenten van de Regeringe deser Landen dapper hadden geschut, datmen nauwelijks adem in dien Oorlogh geschept hebbende, den Staet wederomme in den Jaer 1656. in Oorlog met de Kroon van Portugael, en naderhant in den Jaer 1658. en 1659. genoegsaem in een openbaren Oorlogh ter sake vanden Oorlogh in het Noorden ontsaen, gevallen was; dat daer op wederomme in den Jaer 1664. een nieuwen Oorlogh, tusschen den Coningh van Groot-Britannien, ende dese Landen was geresen, ende dat maer even na het eyndigen van dien Oorlogh, wederomme was op-gekomen, den jegenwoordigen droevigen ende lustueusen Oorlogh, ende dat tusschen dien tijdt van de voorsz. openbaren Oorlogen, desen Staet noch hadde moeten lijden ende supporteren, seer veel wederwaerdigheden van soodanighe Nabueren, van de welcke de selve voor desen seer was ontsien geweest; Dat voor soo veel de saecke belanght van binnen, de Republike met innerlike dissentie, ende oneenigheden seer was gequelt geweest, dat van den Jaer 1650. af, tot den Jaer 1670. toe, eenige Leden vande Unie t'eenemael hadden afgesien, van den jegenwoordigen Heere *Prince van Oranien*, eenigh naergelaten Manshoir van dat Doorluchtige Huys, ende dat eenige andere Leden met grooten yver hadden gesustineert, dat men de hande van Sijn Hoogheyd niet en behoorde af te trecken, ende datmen in 't laeste vanden Jaer 1671. ende in 't begin van den Jaer 1672. met den anderen gevallen was in seer groote differenten, over het Eligeren van meer hoogh-gemelte Sijne Hoogheyd, tot Capitain Generael over de Militie deser Landen: Dat de voorsz. innerlike dissention, oorsaek ende aenleydinge aen de Vyanden van den Staet hadden gegeven, om daer op t'elckens van nieuws te insulteeren: wetende, dat die de selve onbequaem maectten, omme met eene gewenschte Eendraght, by de Voorouderen tot een fonda-

dament van dese Republike geleyt, ende van Godt Almachigh soo genadelijck gezegent, haer defentie ende bescherminghe te betrachten; ende dat de differenten die ontrent het Eligeren, ende verkiezen van een Cheff over de Militie deser Landen, t'elckens ontfonden, ende de dissidentien die men daer inne van den anderen hadden, retardeerden ende wederhiel den de deliberation ende Resolutien, die nootwendigh genomen moften werden om het Uytheems gewelt af te keeren, ende met disputen onnuttelick deeden verloopen den tijdt, die boven al in achtginge te nemen was. Dat die selve discrepantien oorsaeck waeren geweest, dat men in 't laeste van den voorsz. Jare 1671. soo wanneer den Coningh van Vranckrijck gegrijpen wilde, maer hadden geconsumeert ende door-gebracht met deliberation, over de Electie van den Capitain Generael ende den Persoon van Sijn Hoogheyd, die men hadt behooren te besteeden, met het aennemen van Krijghs-volck, ende het by een versamelen van de Middelen tot Defensie van den Landen gerequireert, en dat daer door toe gekomen was, dat soo wanneer den Coningh van Vranckrijck in den Jare 1672. den Staet met de Wapenen aen-taste, de selve in het uysterste gevaer ende perijckel van haren totalen onderganck, ende ruïne gekomen was; Ende dat dese Provincie daer van soo droevige effecten hadde gevoelt, ende gesmaeckt; ende de selve niet geschapen was in veelte Jaren daer van te sullen bekomen; ende de onder het swaere jock van eene Uytheemsche Regeeringhe noch soude hebben moeten suchten, ende eyndelijck te gronde gaen, indien sijne Goddelicke Majesteyt uyt sijne oneyndelicke goedertierentheyd, haer, door de hoogh-wijse Conduitte, onder het dapper beleyt van hoogh-gemelte Sijne Hoogheyd, daer van niet en hadde verlost: ende dat mede hoogh-gemelte Sijne Hoogheyd, na de voorsz. verlossinge, by de gemeyne Bondgenooten, ten uystersten ende krachtelick hadde aengehouden, ende soo veel mogelijck geffectueert, dat dese Provincie herstelt ende geconserveert mochte blijven.

Dat hare Ed: Mog: vervolgens eenparighlijck hadden gemeynt, dat niets beter ofte heylsamer te dencken, ofte te hoopen was, dan aen de eene sijde, t'gunt occasie tot de voorsz. discrepantie gegeven hadde, t'eenemael in de grond wegh genomen, ende geamoveert mochte werden: op dat men daer door niet wederom mochte vervallen in soo swaere ongelegentheden, als men jegenwoordigh hadde uytgestaen: Ende dat aen de andere sijde erkent mochten werden de groote diensten, die het Doorluchtige Huys van *Orangien*, tot erectie ende conservatie van dese Provincie, hadde gedaen: Ende hebben oversulcx haer Ed: Mog: eendrachtelijck gedefereert, gelijk de selve defereeren by desen, aen meer hoogh-gemelte Sijne Hoogheyd, ende de Wettelicke, Mannelijcke kinderen, Kinds-kinderen, ende Descendenten, ende verdere Nakomelingen die hoogh-gemelte Sijne Hoogheyd, ende selfs Wettige Mannelicke kinderen, Kinds-kinderen, Descendenten, ende verdere Nakomelingen, in Wettige Huwelijck sullen komen te procre-

721555
 ere-eeren, het Stadthouder, Capitain ende Admiraal-Generaelschap, van ende over de hoogh-gemelte Provintie van Utrecht, met alle de digniteiten, preëminentien, prerogativen, ende waerdigheden, daer toe eenighs specterende, niets uytgefondert: ende dat dienvolgende na het Overlijden van meer hoogh-gemelte Sijne Hoogheyd (die haer Ed: Mog: wenschen ende bidden, dat Godt den Heere Almachtigh seer veele Jaren voor spoedelijcken wil bewaeren, ende zeegenen,) het gemelte Stadthouder, Capitain ende Admiraelschap Generael, van, ende over de hoogh-gemelte Provintie van Utrecht, met alle de voorsz. preëminentien, prerogative gerechtigheden, ende waerdigheden daer toe specterende, niets uytgefondert, sal Erven, succedeeren ende volvoeren op de Mannelicke, Wettige kinderen, Kinds-kinderen, Descendenten, ende verdere Nakomelingen, by hoogh-gemelte Sijne Hoogheyd in Wettigen Huwelijck geprocreëert, ende by desselfs Wettige, Mannelicke kinderen, Kinds-kinderen, Descendenten, ende verdere Nakomelingen in Wettigen Huwelijck te procreëeren. Ende is voorts by haer Ed: Mog: goet gevonden ende verstaen, gelijk haer Ed: Mog: goet vinden ende verstaen by desen, dat hier van Brieven in behoorlicke forme onder het groote Zegel van den Landen behoeven van hoogh-gemelte Sijne Hoogheyd, ende Sijne Hoogheyds Mannelicke, Wettige kinderen, Descendenten, ende verdere Nakomelingen in Wettigen Huwelijck te procreëeren, sullen gedepescheert werden ende copye Authentique van dien sal werdengefonden aen den Hove, om aldaer geregistreert te werden.

Dat wijders hoogh-gemelte Sijne Hoogheyd, in de voorsz. qualiteyt van Stadthouder sal werden geintroduceert in den gemelten Hove, om aldaer geinstalleert te werden, daer toe versocht ende Gecommitteert werden by desen, de Heeren

En dat vorders van dese haer Ed: Mo: Resolutie aen den Volcke kennis sal werden gegeven, door den Heere *Baron van Rheede*, Heer van *Rinswaart*, President vande Staten's Lands van Utrecht, *Godart Adriaen Baron van Rhod* *van Amerongen*, wegens de Heeren Edelen en Ridder schappen, en *Mr. J. van Nellessteijn*, eerste Regerende Burgermeester van wegen de Stad Utrecht, met haer Ed: Mo: *Secretaris*, aen de Trappen van haer Ed: Mo: Vergader-plaetse.

Is voorts geresolveert, ende verstaen, dat wegens haer Ed: Mog: de saecke ter Generaliteyt daer henen op 't krachtigste sal werden gedatigeert, ten eynde by haer Hoogh Mog: het Capitain ende Admiraal Generaelschap aen hoogh-gemelte Sijne Hoogheydt, ende Sijne Hoogheyds mannelicke Wettige descendenten, by hoogh-gemelte Sijne Hoogheyds Wettigen Huwelijck te procreëeren, insgelijcks mach werden gedefereert ende daer van ten behoeve van meer hoogh-gemelte Sijn Hoogheyd, ende Sijn Hoogheyds mannelicke Wettighe descendenten, by hoogh-gemelte Sijne Hoogheydt in Wettigen Huwelijck te procreëeren, gelijcke Brieven in behoorlijke forme, onder het groot Zegel van de Generaliteyt mogen werdengedepescheert, ende uytgegeven. *Eynde.*